

OGRES NOVADA, MADLIENAS PAGASTA
NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA
“DZILNAS”

ZEMES VIENĪBAS AR KADASTRA APZĪMĒJUMU 7468 008 0048

DETĀLPLĀNOJUMS

VIDES PĀRSKATS

PASŪTĪTĀJS:

SIA “DM SAND”

REG.NR. 40203493367

“VIESTURI”, MADLIENAS PAGASTS

OGRES NOVADS, LV-5045

horosevskailona@gmail.com

Tel.29259646

IZSTRĀDĀTĀJS:

VALDIS LĪKOSTS

PERS.KODS 190485-11919

NĪCGALES IELA 4 - 122

RĪGA, LV-1012

valdisl@inbox.lv

Tel.28857004

2025.GADS

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS	2
IEVADS	3
1. DETĀLPLĀNOJUMA IZSTRĀDES MĒRKIS UN UZDEVUMI	4
2. ĪSS DETĀLPLĀNOJUMA SATURA IZKLĀSTS	5
3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI	5
4. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS	6
4.1. Detālplānojuma teritorijas novietojums un platība	6
4.2. Detālplānojuma teritorijas esošā izmantošana	7
4.3. Apkārtējo teritoriju esošā izmantošana	8
4.4. Riska teritorijas un piesārņotās teritorijas	10
4.5. Esošā gaisa kvalitāte	10
4.6. Grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāte	10
4.7. Esošais trokšņa piesārņojums	10
4.8. Esošas smaku emisijas	10
4.9. Iespējamā teritorijas attīstība, ja detālplānojums netiktu īstenots	10
5. DETĀLPLĀNOJUMA TERITORIJĀ PLĀNOTĀS DARBĪBAS UN RISINĀJUMU APRAKSTS	11
5.1. Plānotā darbība un ieguves procesa darbības apraksts	11
5.2. Detālplānojuma risinājuma īss apraksts	13
6. AR DETĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS UN BŪTISKĀKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMU	14
6.1. Vides troksnis	14
6.2. Ietekme uz gaisa kvalitāti	15
6.3. Ietekme no transporta	15
6.4. Ietekme uz hidroģeoloģiskajiem apstākļiem	16
6.5. Ietekme uz dabas vērtībām	16
6.6. Ietekme uz ainavu	16
6.7. Summārās ietekmes	17
7. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU DETĀLPLĀNOJUMA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI	19
8. ĪSS IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS	19
9. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	22
9.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	22
9.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	24
10. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	25
11. DETĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	26
12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI DETĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	26
KOPSAVILKUMS	26

IEVADS

Detālplānojuma izstrāde uzsākta saskaņā ar Ogres novada pašvaldības domes 27.06.2024. lēmumu (protokols Nr.10, 16.) "Par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu nekustamā īpašuma "Dzilnas", Madlienas pag., Ogres nov., kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajai zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048".

Energētikas un vides aģentūra 26.02.2025. pieņēma lēmumu Nr.10.2/7/2025 Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu. Detālplānojumam veikts stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN) un sagatavots Vides pārskats.

SIVN mērķis ir izvērtēt detālplānojuma īstenošanas iespējamo jeb prognozējamo ietekmi uz apkārtējo vidi, ņemot vērā detālplānojuma izstrādes mērķi, uzdevumus, esošo situāciju, plānoto izmantošanu un tās iespējamo ietekmi uz blakus teritorijām.

Detālplānojuma izstrādes mērķis ir pamatot derīgā izrakteņa ieguvi nekustamā īpašumā "Dzilnas", Madlienas pagastā, Ogres novadā, kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048, kur izpētīta derīgo izrakteņu — smilts un mālsmilts atradne "Dzilnas", 5.345 ha platībā. Atradne "Dzilnas" izpētīta 2024. gadā, atradnē derīgā izrakteņa ieguve nav veikta.

Vides pārskatā, atbilstoši detālplānojuma darba uzdevuma prasībām un detalizācijas pakāpei, ko nosaka plānošanas dokumenta konteksts, veikta pieejamās informācijas un datu analīze. Identificētas, aprakstītas un izvērtētas detālplānojuma risinājumu iespējamās ietekmes uz vidi un iespējamās alternatīvas, ņemot vērā detālplānojuma izstrādes mērķi un teritorijas, kas potenciāli varētu tikt ietekmētas.

Detālplānojuma teritorijas daļā atrodas smilts un mālsmilts atradne "Dzilnas", kurai Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde ir veikusi paredzētās darbības sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu Nr. AP24SI0186 (20.05.2024.), kurā ietverts lēmums nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru SIA "DM Sand" ierosinātajai darbībai – smilts un mālsmilts ieguves darbu veikšana atradnē "Dzilnas" īpašumā "Dzilnas" (zemes vienības kadastra apzīmējums 7468 008 0048), Madlienas pagastā, Ogres novadā. Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde detālplānojuma teritorijā paredzētajai darbībai – smilts un mālsmilts ieguves darbu veikšanai atradnē "Dzilnas" ir iesniegusi Atteikumu Nr.AP24TA0792, kurā tehnisko noteikumu izsniegšana atteikta, jo teritorijā nav izstrādāts detālplānojums.

SIVN veica un Vides pārskatu saskaņā ar noslēgto līgumu izstrādāja SIA "Moota".

1. DETĀLPLĀNOJUMA IZSTRĀDES MĒRĶIS UN UZDEVUMI

Detālplānojums ir detalizēts vietējās pašvaldības teritorijas daļas plānojums, kuru izstrādā, lai noteiktu prasības konkrētu zemes vienību izmantošanai un apbūves parametriem, kā arī precizētu zemes vienību robežas un aprobežojumus.

Detālplānojuma izstrādes mērķis ir pamatot derīgā izrakteņa ieguvī nekustamā īpašumā “Dzilnas”, Madlienas pagastā, Ogres novadā, kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048, kur izpētīta derīgo izrakteņu — smilts un mālsmilts ieguves atradne “Dzilnas”, 5.345 ha platībā. Atbilstoši Ogres novada pašvaldības 2012. gada 21. jūnija saistošo noteikumu Nr.16/2012 “Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”¹ (turpmāk – SN16/2012) 7. pielikumu “Ogres novada teritorijas atļautās un plānotās izmantošanas kartes” zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 noteiktas šāda funkcionālā zona - Lauksaimniecības teritorija (L). Smilts un mālsmilts atradne “Dzilnas” atrodas funkcionālajā zonā Lauksaimniecības teritorija (L). SN16/2012 227.1.1 apakšpunkts nosaka, ka funkcionālajā zonā Lauksaimniecības teritorija (L) ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām atļauta derīgo izrakteņu ieguve, ja to pamato ar detālplānojumu.

Detālplānojuma izstrādes uzdevumi:

1. Detalizēt Ogres novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) 2012.gada 21.jūnija saistošajos noteikumos Nr.16/2012 “Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – SN16/2012) noteiktos teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, respektējot vietas kontekstu.
2. Noteikt paredzētās darbības negatīvās ietekmes uz vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti ietekmes zonu un izstrādāt risinājumus ietekmes mazināšanai vai novēršanai.
3. Izvērtēt transporta infrastruktūras tehnisko stāvokli, nodrošināt piekļūšanu zemes vienībai, noteikt derīgo izrakteņu transportēšanas maršrutu.
4. Piesaistot ainavu arhitektu, izvērtēt Paredzētās darbības ietekmi uz ainavu un sniegt risinājumus Paredzētās darbības integrēšanai ainavā, t.sk.:
 - 4.1. ainavu analīzē izmantot ainavvides struktūras un vizuālās kvalitātes kritērijus lauku ainavā kontroljautājumu paraugus un shēmas;
 - 4.2. izstrādāt projektēto vīziju jeb vizualizāciju paredzētās darbības integrēšanai ainavā (iespējams pielietot prototipus vai analogus);
 - 4.3. grafiski (2D plāns) un vizuāli izstrādāt risinājumus rekultivētās derīgo izrakteņu atradnes “Dzilnas”, Madlienas pag., Ogres nov., integrēšanai ainavā, ņemot vērā teritorijas ainavas raksturu.
5. Grafiskajā daļā norādīt apgrūtinājumus un zemes vienības izmantošanas aprobežojumus, plānotās derīgo izrakteņu ieguves vietas robežas. Noteikt derīgo izrakteņu uzglabāšanas vietu, atbērtnu vietas.
6. Izstrādāt nosacījumus teritorijas rekultivācijai, attēlot risinājumus grafiski.

7. Nepieciešamības gadījumā izstrādāt Vides pārskatu.

8. Grafiskā daļa jāizstrādā mērogā 1:500.

2. ĪSS DETĀLPLĀNOJUMA SATURA IZKLĀSTS

Detālplānojums sastāv no:

- **Paskaidrojuma raksta** - ietver detālplānojuma izstrādes pamatojumu, detālplānojuma risinājumu aprakstu un risinājumu saistību ar piegulošajām teritorijām.
- **Grafiskās daļas** - sastāv no kartes "Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana". Grafiskā daļa izstrādāta uz Latvijas ģeodēziskajā koordinātu sistēmā LKS-92 TM un Latvijas normālo augstumu sistēmā LAS-2000,5 izstrādāta uz augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas pamatnes - topogrāfiskā plāna ar M 1:500.
- **Teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumiem** - ietver detalizētus teritorijas izmantošanas nosacījumus (konkrētus izmantošanas veidus) un apbūves parametrus, un citas prasības atbilstoši darba uzdevumam.
- **Administratīvā līguma par detālplānojuma īstenošanu**, kuru slēdz starp Ogres novada pašvaldību un detālplānojuma ierosinātāju.

3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI

SIVN procedūra veikta saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un 23.03.2004. MK noteikumiem Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", pamatojoties uz Enerģētikas un vides aģentūras 26.02.2025. pieņemto lēmumu Nr.10.2/7/2025 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu.

Plānošanas dokumenta izstrādes posmā Ogres novada pašvaldība veica konsultācijas ar Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldi (turpmāk – Dienests), Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģiona administrāciju (turpmāk – DAP administrācija) un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu. Konsultāciju rezultāti:

- Dienesta 2025. gada 13. janvāra vēstule Nr. 11.2/AP/358/2025 "Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu detālplānojumam". Ņemot vērā Likuma 4. pantā noteikto un Noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, Dienests secina, ka Detālplānojumam būtu jāveic Stratēģiskais novērtējums, jo, ņemot vērā Detālplānojuma izstrādes mērķi un apjomu, kā arī iespējamās summārās ietekmes ar līdzīgām darbībām netālu, ir iespējama būtiska ietekme uz vidi un cilvēku veselību;
- DAP Vidzemes reģionālās administrācijas 2025. gada 2. janvāra vēstule Nr. 4.8/9/2025–N "Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību". DAP administrācija norādījusi, ka saskaņā ar Dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" esošo informāciju Detālplānojuma teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā,

tajā nav reģistrēti dabas pieminekļi, īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu vai sugu, kurām veidojami mikroliegumi, dzīvotnes. DAP administrācija savas kompetences ietvaros sniegusi viedokli, ka Detālplānojumam, atbilstoši Likuma 23.2 pantā minētajiem kritērijiem, nav nepieciešams Stratēģiskais novērtējums;

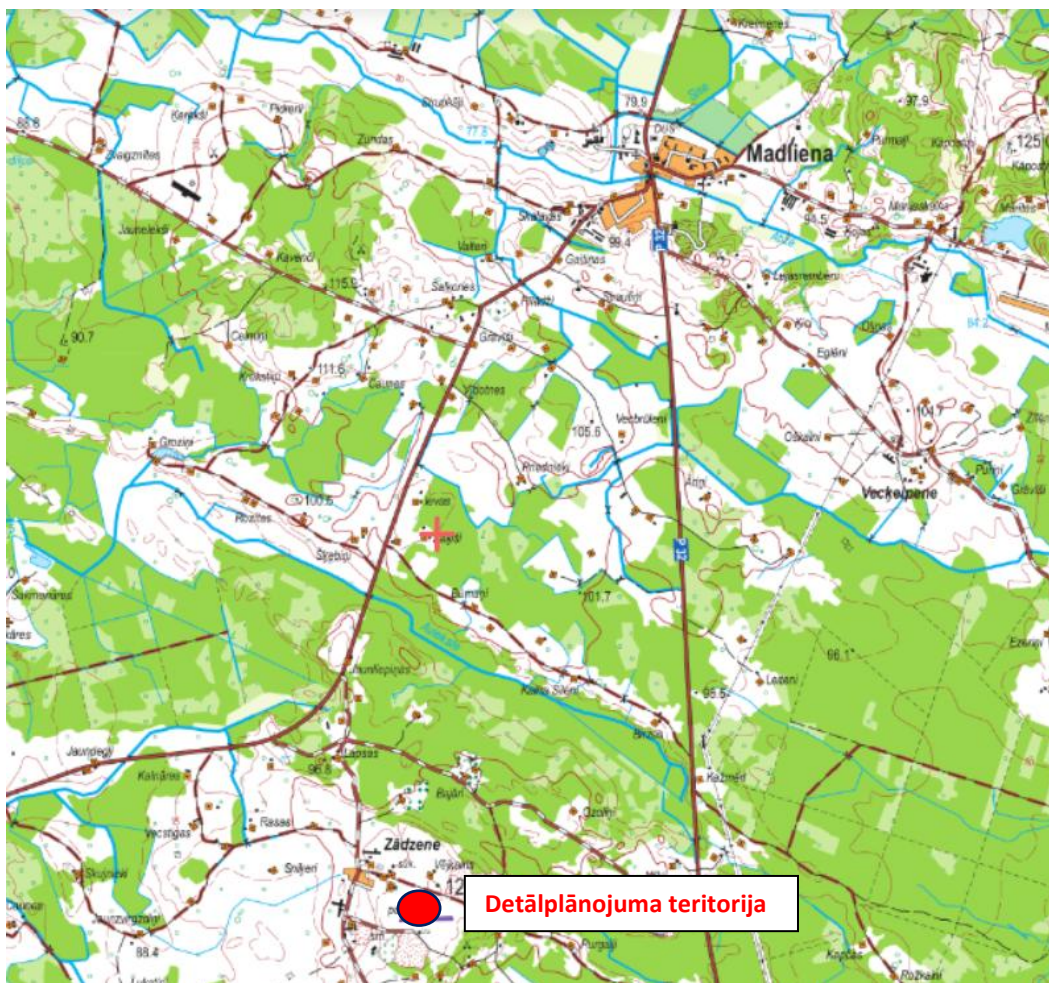
- Veselības inspekcijas 2025. gada 2. janvāra vēstule Nr. 2.4.5.–1./3 “Par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanas nepieciešamību”. Veselības inspekcija konstatējusi, ka Detālplānojuma īstenošanas rezultātā netiek paredzētas Likuma 1.pielikuma darbība. Izvērtējot Detālplānojuma izstrādes mērķi, Likumā iekļautos kritērijus, Noteikumos Nr. 157 izvirzītās prasības, Veselības inspekcija uzskata, ka Stratēģiskais novērtējums Detālplānojumam nav nepieciešams.

Vides pārskata projekta redakcija sagatavota, izvērtējot detālplānojuma projektu, tajā noteiktos risinājumus, risinājumu pamatojumu, kā arī ņemot vērā normatīvo aktu prasības attiecībā uz stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras veikšanu un vides pārskata saturu, un metodiskos ieteikumus. Vides pārskata izstrādē tika izmantoti informācijas avoti – publiski pieejamas datu bāzes, institūciju sniegtie nosacījumi un dati, detālplānojuma pasūtītāja sniegtā informācija par plānoto darbību u.c. informācijas avoti. Par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu Ogres novada pašvaldība rakstiski informēja nekustamo īpašumu īpašniekus, kuru īpašumā esošie nekustamie īpašumi robežojas ar detālplānojuma teritoriju.

4. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS

4.1. Detālplānojuma teritorijas novietojums un platība

Detālplānojuma teritorija atrodas Ogres novadā, Madlienas pagastā, lauku teritorijā, aptuveni 450 m uz A no Zādzēnes ciema centra (1. attēls). Detālplānojuma teritoriju veido nekustamā īpašuma “Dzilnas” (kadastra Nr. 7468 008 0048) zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048, kopējā platība ir 8,7 ha, īpašuma tiesības pieder fiziskai personai, bet derīgo izrakteņu ieguves tiesības nodotas juridiskai personai uz īpašuma nomas tiesību pamata.

1.attēls. Detālplānojuma teritorijas novietojums

4.2. Detālplānojuma teritorijas esošā izmantošana

Saskaņā ar kadastra informācijas sistēmas portāla kadastrs.lv datiem zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 platības sadalījums pa zemes lietojuma veidiem ir sekojošs:

- 8.4 ha lauksaimniecībā izmantojama zeme, t.sk. aramzeme,
- 0,2 ha zeme zem ēkas,
- 0,1 ha zeme zem ceļiem.

Zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 7492 009 0138 nekustamā īpašuma lietošanas mērķis ir Zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība (kods 0101). Detālplānojuma teritorijā atrodas 2024. gadā izpētīta smilts un mālsmilts ieguves atradne “Dzilnas” (B17662), kuras platība ir 5.3425 ha jeb 53.45 tūkst. m² (A kategorijas laukums) (2. attēls). Atradnē “Dzilnas” derīgo izrakteņu ieguve nav veikta. Smilts un mālsmilts atradnes “Dzilnas” robeža sakrīt ar ieguves limita laukuma robežu.

Uz zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 atrodas ēka (viensēta) – dzīvojamā māja ar pagalmu, un saimniecības ēkām, kas tiek apdzīvota. Ēka ir ieskauda ar kokiem, kas veidoti gan kā apstādījums, gan kā augļu dārzs un tā atrodas apmēram 180m uz R no atradnes ārējās R robežas.

Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" iekļauto informāciju (skatīts 15.06.2025.) detālplānojuma teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, tajā nav reģistrēti īpaši aizsargājami biotopi, sugas un dižkoki.

Detālplānojuma teritorijā nav izbūvēti inženiertīkli, izņemot 0.4kV elektroapgādes līniju, kas nodrošina elektroenerģijas pieslēgumu īpašuma R daļā esošajai viensētai "Dzilnas". Minētā elektrolīnija nešķērso plānoto atradnes un ieguves darbu teritoriju.

Detālplānojuma teritorijas R daļa robežojas ar pašvaldības grants seguma ceļu P32 – Zādzene (inženierbūves kadastra apzīmējums 7468 008 0181 001), kas pēc ~2800 m pieslēdzas valsts reģionālajam autoceļam P2 Augšlīgatne – Skrīveri. No pašvaldības ceļa uz detālplānojuma teritoriju (īpašumu "Dzilnas") ir ierīkota nobrauktuve.

Tuvākās apdzīvotās viensētas, bez viensētas "Dzilnas" ir "Saktas", kas atrodas no detālplānojuma teritorijas R virzienā ~170 m attālumā, Z virzienā no detālplānojuma teritorijas ~150 m attālumā atrodas viensēta "Vējkalni". Nekustamā īpašumā "Kļavas" atrodas viensēta, apmēram 220m R virzienā un "Zīles" 300m attālumā. Tuvākā apdzīvotā vieta, kam piešķirts ciema statuss ir Madliena, Madlienas pagastā, ~7000 m attālumā no detālplānojuma teritorijas.

4.3. Apkārtējo teritoriju esošā izmantošana

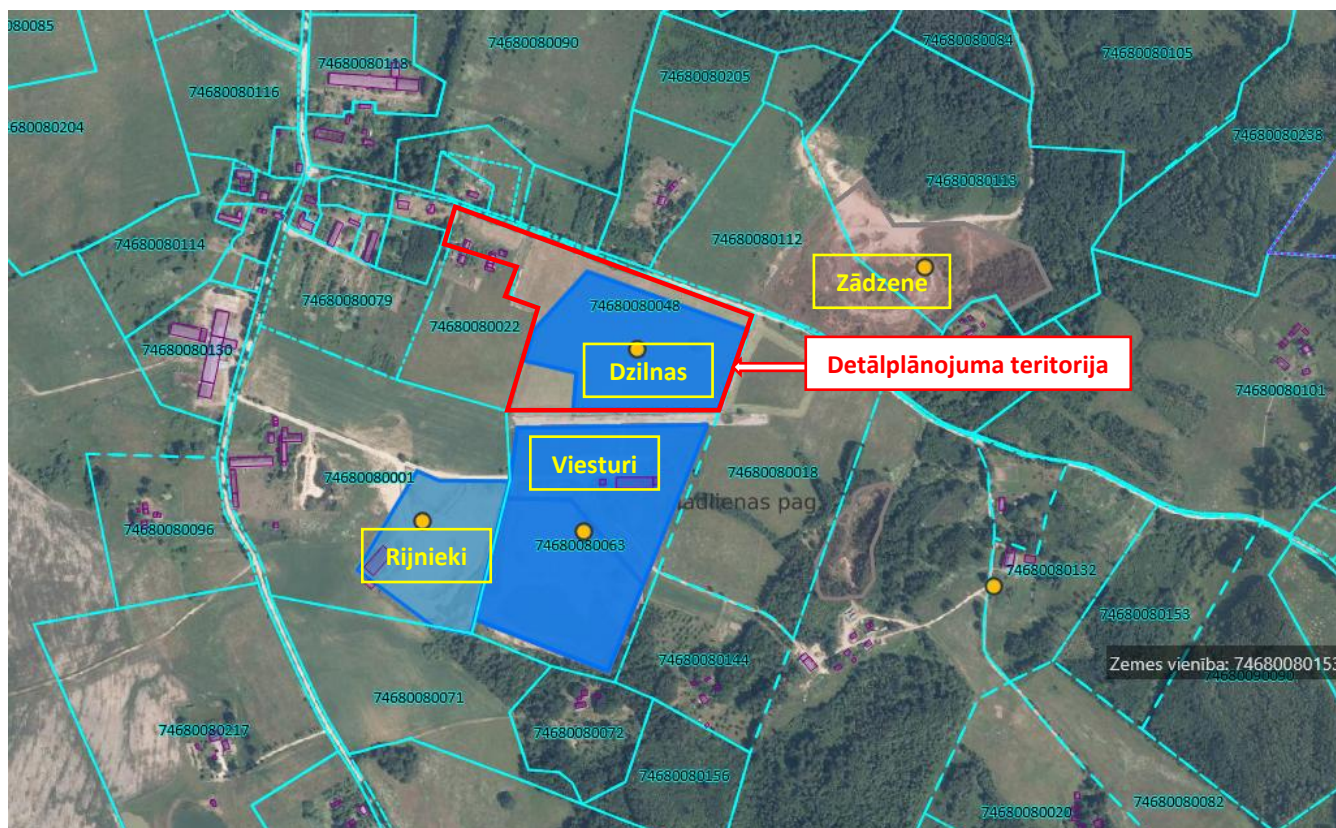
Apkārt detālplānojuma teritorijai atrodas lauksaimniecībā izmantojamas zemes ar meža puduriem un smilts - grants un smilts ieguves atradņu teritorijas, kur gan notiek ieguve, gan arī nenotiek ieguve (daļēji izstrādāti, nerekultivēti karjeri) (2.attēls).

Netālu no atradnes "Dzilnas" D virzienā, tā robežojas ar esošo SIA "Geotech" 2009. gadā izpētītā smilts un mālsmilts atradne "Viesturi" (B2571) (zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0063), skatīt 2. attēlu. Atralnē tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve, un daļēji veikta atradnes D robežas rekultivācija. Atradnes platība – 9.529 ha. Fiziskai personai izsniegtās Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas Nr.1 termiņš beidzas 31.12.2040. Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam atradnes teritorijai un piegulošajai teritorijai plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir noteikta Ražošanas objektu apbūves teritorija (R).

Netālu no atradnes "Dzilnas" D virzienā, apmēram 130m, atrodas AS "Ceļuprojekts" 2017. gadā izpētītā smilts atradne "Rijnieki" (B2938) (zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0001), skatīt 2. attēlu. Atralnē tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve. Atradnes platība – 9.3967 ha. SIA "TILBE" izsniegtā Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas Nr.4 termiņš beidzas 09.07.2042. Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam atradnes teritorijai un piegulošajai teritorijai plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir noteikta Ražošanas objektu apbūves teritorija (R).

Z virzienā no atradnes "Dzilnas", otrā pusē aiz pašvaldības ceļa atrodas smilts atradne "Zādzene" (B1643), kur ieguves atļauja bija izsniegta SIA "GAMMA", ar atļaujas derīguma termiņu līdz 09.11.2020. (zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0112 un 7468 008 0113), atralnē derīgā izrakteņa ieguve nenotiek no 2017.gada un atradnes teritorija nav rekultivēta, lai gan daļēji teritorija ir renaturalizēta. Atradnes kopējā platība – 8.783 ha (2.

attēls). Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam atradnes teritorijai un piegulošai teritorijai plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir noteikta Lauksaimniecības teritorija (L) un Zaļā teritorija (Z).

2. attēls. Detālpilānojuma teritorijā esošās atradnes un teritorijai tuvākās derīgo izrakteņu atradnes teritorijas.

4.4. Riska teritorijas un piesārņotās teritorijas

Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu detālplānojuma teritorija neatrodas applūstošā teritorijā. Plūdu riska informācijas sistēmā¹ nav informācijas par plūdu risku detālplānojuma teritorijā.

Saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā pieejamo informāciju par rūpniecisko avāriju risku objektiem, ne detālplānojuma teritorijā, ne blakus esošās zemes vienībās neatrodas uzņēmumi, kam saskaņā ar 01.03.2016. MK noteikumiem Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" 15. punkta prasībām jāizstrādā Rūpniecisko avāriju novēršanas programma un 16. punkta prasībām jāizstrādā Drošības pārskats un civilās aizsardzības plāns.

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā nav datu par piesārņotām vai potenciāli piesārņotām vietām detālplānojuma teritorijā. Nav informācijas, ka detālplānojuma teritorijā vēsturiski atradušies ražošanas objekti, degvielas uzpildes stacijas vai veikta saimnieciskā darbība, kas varētu ietekmēt grunts un gruntsūdens kvalitāti

4.5. Esošā gaisa kvalitāte

Detālplānojuma teritorijā nav esošu emisiju gaisā avotu.

4.6. Grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāte

Detālplānojuma teritorija neatrodas un to neskar vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjosla, t.sk. virszemes ūdensobjektu aizsargjosla un aizsargjosla ap ūdens ņemšanas vietām. Detālplānojuma teritorijā neatrodas objekti un netiek veikta tāda saimnieciskā darbība, kas ietekmētu grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti.

4.7. Esošais trokšņa piesārņojums

Detālplānojuma teritorijā nav esošu trokšņa piesārņojuma radošu avotu.

4.8. Esošas smaku emisijas

Detālplānojuma teritorijā neatrodas esošu smaku emisijas radoši objekti un nav sagaidāms, ka plānotās darbības rezultātā tās varētu veidoties.

4.9. Iespējamā teritorijas attīstība, ja detālplānojums netiktu īstenots

Ja netiktu izstrādāts detālplānojums, tad SIA "DM Sand" nevarētu īstenot plānoto saimniecisko darbību derīgo izrakteņu ieguvī smilts un mālsmilts atradnē "Dzilnas", jo saskaņā ar spēkā esošo Ogres novada teritorijas plānojumu derīgo izrakteņu ieguve lauksaimniecības teritorijā ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ir jāpamato ar detālplānojumu.

Detālplānojuma teritorijas attīstība plānota ar mērķi ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritorijas resursus, mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstot saimniecisko darbību. Neizstrādājot un

¹ Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Plūdu riska informācijas sistēma

neīstenojot detālplānojumu, tiktu saglabāta esošā situācija - zemes vienības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus noteiktu spēkā esošais Ogres novada teritorijas plānojums.

5. DETĀLPLĀNOJUMA TERITORIJĀ PLĀNOTĀS DARBĪBAS UN RISINĀJUMU APRAKSTS

5.1.Plānotā darbība un ieguves procesa darbības apraksts

Smilts un mālsmilts atradnes “Dzilnas” laukums izpētīts 2024. gadā, kad izpēti darbus veica SIA “Terra projekti”, pamatojoties uz Valsts Vides dienesta 2024. gada 3. janvārī izsniegto zemes dziļu izmantošanas licenci Nr.AP24ZD0005. Smilts un mālsmilts atradnes “Dzilnas” platība ir 5,345 ha, kas ir mazāka par detālplānojuma teritorijas kopējo platību (8,7 ha). Smilts un mālsmilts atradnes “Dzilnas” robeža un noteiktā derīgo izrakteņu ieguves limita laukuma robeža ir vienāda – 53,45 tūkst. m².

Atradrnē derīgo izrakteņu ieguve nav veikta .

Derīgo izrakteņu ieguvei ir izdots derīgo izrakteņu ieguves limits (derīgs no 2022. gada 17. martam līdz 2042. gada 1. februārim) un derīgo izrakteņu (izņemot pazemes ūdeņus) atradnes pase (derīgs no 2024. gada 18. aprīļa līdz 2035. gada 12. septembrim).

Detālplānojuma teritorijā paredzētās darbības smilts un mālsmilts ieguves darbu veikšanai Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde 20.05.2024. ir veikusi Paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu Nr.AP24SIO186, kura rezultātā ir pieņemts lēmums nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru ierosinātajai darbībai – smilts un mālsmilts ieguves darbu veikšanai atradrnē “Dzilnas” īpašumā “Dzilnas” (zemes vienības kadastra apzīmējums 7468 008 0048), Madlienā pagastā, Ogres novadā. Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde detālplānojuma teritorijā plānotajai darbībai nav izdevusi Tehniskos noteikumus, jo nav izstrādāts detālplānojums.

Derīgā izrakteņa smilts iespējamā izmantošana saskaņā ar ģeoloģiskās izpēti pārskata datiem – kā minerālais aizpildītājs². Mālsmilts izmantošanas iespējas ģeoloģiskās izpēti pārskatā nav noteiktas.

Krājumu sadalījums pa kategorijām:

- smilts – 505.42 tūkst. m³ (A kategorija, 12.01.2024. krājumu stāvoklis);
- mālsmilts– 153.05 tūkst. m³ (A kategorija, 12.01.2024. krājumu stāvoklis).

Pasē visi derīgo izrakteņu krājumi aprēķināti virs pazemes ūdens līmeņa.

Smilts un mālsmilts atradnes “Dzilnas” un noteiktā derīgo izrakteņu ieguves limita laukuma robeža – 5.345 tūkst. m².

² Derīgā izrakteņa izmantošanas iespējas noteiktas SIA “Terra projekti” 2024.gada ģeoloģiskās izpēti pārskatā

Derīgā materiāla ieguve plānota iegūt virs gruntsūdens līmeņa.

Pēc sagatavošanas darbu veikšanas tiks uzsākta derīgā materiāla izstrāde vienā vai divās kāplēs (atbilstoši Derīgo izrakteņu ieguves projektam), iegūstot derīgo materiālu līdz krājumu aprēķina apakšējai robežai, bet pēc izstrādes darbu pabeigšanas 1 gada laikā tiks veikti atradnes rekultivācijas darbi, atjaunojot augsnes segkārtu un veģetāciju uz atradnes nogāžu virsmas un izstrādes pamatnes.

Derīgā materiāla ieguve tiks veikta ar atklātās ieguves metodi (ar ekskavatoru ar apgriezto kausu un tam līdzvērtīgu tehniku vai frontālo iekrāvēju) un iegūstot visu derīgo materiālu līdz krājumu aprēķina apakšējai robežai jeb pamatnei. Derīgā slāņa virsmu plānots atsegt, izmantojot ekskavatoru un frontālo iekrāvēju (vai buldozeru), atsevišķi uzglabājot augsnes segkārtu atsevišķi. Noņemto segkārtu pēc izstrādes darbu pabeigšanas, izmantos nogāžu un atradnes laukuma rekultivācijai. Ņemot vērā, ka viss derīgais materiāls ir izvietots virs pazemes ūdens līmeņa, izstrādes laikā nav nepieciešams veikt gruntsūdens novadīšanu, tādējādi nav arī paredzamas un iespējams, ka ieguves darbi varētu ietekmēt ūdens līmeni un hidroloģiskos apstākļus tuvākajā apkaimē.

Ieguves laukuma teritorijā nav plānots izvietot materiāla drupināšanas - šķirošanas iekārtas, tāpat ieguves darbu veikšanai nav nepieciešama pastāvīga infrastruktūra, jo iekārtas darbina iekšdedzes dzinēji vai dīzeļģenerators. Iekārtu uzpildei tiks nodrošināti absorbējoši pakļāji, lai mazinātu riskus degvielas noplūdei vidē uzpildes laikā.

Derīgo izrakteņu ieguvei plānots izmantot šādas iekārtas:

- ķēžu vai riteņu ekskavatoru ar apgriezto kausu, ar pilnu masu līdz 30 tonnām (VOLVO, CAT, LIEBHERR vai analogi) – ieguves darbu veikšanai, derīgā materiāla atdalīšanai no dabiskās iegulas, segkārtas noņemšanai un rekultivācijas virsmas veidošanai uz nogāzēm un izstrādes pamatnes;
- frontālo iekrāvēju ar pilnu masu līdz 30 tonnām (VOLVO, CAT, LIEBHERR vai analogi) – ieguvei no slāņa, materiāla iekraušanai kravas automašīnās, pārvietošana uz krautnēm, segkārtas pārvietošanai uz krautnēm vai nogāzēm rekultivācijas laikā;
- kravas automašīnu, dumperi vai analogi pašizgāzējautomašīnas ar kravnesību līdz 26 tonnām (MAN, VOLVO, SCANIA vai analogs) – materiāla izvešanai, vai pārvietošanai atradnes robežās.

Vienlaicīgi atradnē maksimālais uzglabājamais materiāla apjoms varētu veidot līdz 30% no plānotā ieguves apjoma jeb līdz 30 000 m³, taču jāņem vērā, ka praksē šis apjoms, visticamāk, nebūs vairāk par 10% jeb 10 000 m³, jo no ieguves darbu ekonomiskās organizācijas aspekta, lielāku krājumu uzglabāšana ir saistīta ar papildus izdevumiem un nav racionāla.

Materiālu no atradnes plānots izvest, izmantojot autotransportu.

Derīgos izrakteņus ir paredzēts iegūt visu gadu, atkarībā no pieprasījuma, veicot intensīvāku ieguvi, pie liela pieprasījuma, un, neveicot ieguvi, kad nav pieprasījums. Prognozēts, ka lielākie ieguves darbi plānoti gada siltajā periodā pavasaris (aprīlis) – rudens (novembris), kad ieguves kopumā tiek plānota līdz 12 stundām diennaktī no 8.00 – 20.00.

5.2. Detāplānojuma risinājuma īss apraksts

Detāplānojums ir detalizēts vietējās pašvaldības teritorijas daļas plānojums, kuru izstrādā, lai noteiktu prasības konkrētu zemes vienību izmantošanai un apbūves parametriem, kā arī precizētu zemes vienību robežas un aprobežojumus.

Detāplānojumu izstrādā, lai īstenotu konkrētu attīstības priekšlikumu vai plānošanas uzdevumu, detalizējot teritorijas plānojumā vai lokālpānojumā noteiktās prasības.

Saskaņā ar Ogres novada pašvaldības 2012. gada 21. jūnija saistošo noteikumu Nr.16/2012 "Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"³ (turpmāk – SN16/2012) 7. pielikumu "Ogres novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošanas karte"⁴ zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 noteikti šāds plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas veids - Lauksaimniecības teritorija (L) (3. attēls).

Smilts un mālsmilts atradne "Dzilnas" atrodas funkcionālā zonā jeb plānotajā (atļautajā) teritorijas izmantošanā Lauksaimniecības teritorija (L).

SN16/2012 227.1.1 apakšpunkts nosaka, ka funkcionālajā zonā Lauksaimniecības teritorijas (L) ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām atļauta derīgo izrakteņu ieguve, ja to pamato ar detālpānojomu.

MK 30.04.2013. noteikumi Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" nosaka, ka funkcionālo zonu robežas nosaka teritorijas plānojumā atbilstoši izvēlētajā kartogrāfiskā materiāla mēroga noteiktībai un precizē lokālpānojumos un detālpānojumos, ievērojot dabā izšķiramus elementus, piemēram, ielas, ceļus, stigas, ūdensteces vai zemes vienību robežas. Ņemot vērā, ka smilts un mālsmilts atradne "Dzilnas" ieguves laukuma robeža iekļaujas funkcionālā zonā, kura atļauta derīgo izrakteņu ieguve, tad detālpānojumā nav nepieciešams precizēt spēkā esošajā Ogres novada teritorijas plānojumā noteikto plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu jeb funkcionālo zonējumu.

Prasības derīgo izrakteņu iegūšanai un karjeru veidošanai, darbībai un rekultivācijai ir noteiktas SN16/2012 149. - 154. punktā.

SN16/2012 149.punkts nosaka, ka derīgos izrakteņus Ogres novada teritorijā var iegūt uz sauszemes vai ūdeņos novada teritorijas plānojumā, lokālpānojumā vai detālpānojumā noteiktās teritorijās, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību.

Saskaņā ar SN16/2012 150. punktu karjeru teritorijas derīgo izrakteņu iegūšanai atļauts veidot:

- tikai ārpus Ogres pilsētas un ciemu teritorijām (150.1. apakšpunkts);
- ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un kultūras pieminekļu teritorijām (150.2. apakšpunkts);
- ne tuvāk par 100 m no zemes vienības robežas vai zemes vienībā esošas, citam īpašniekam piederošas ēkas, izņemot, ja piegulošās zemes vienības vai ēkas īpašnieks rakstiski piekriš derīgo izrakteņu ieguvei mazākā attālumā no savas zemes vienības robežas vai ēkas (150.3. apakšpunkts).

³ <https://tapis.gov.lv/tapis/lv/downloads/44050>

⁴ <https://tapis.gov.lv/tapis/lv/downloads/463>

Detālplānojuma teritorija atbilst 150. punkta apakšpunktos noteiktajām prasībām.

6. AR DETĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS UN BŪTISKĀKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMU

Detālplānojuma teritorija nav cilvēka saimnieciskās darbības ietekmēta, teritorijā nav veikta derīgā izrakteņa ieguve. Savukārt tuvākajā detālplānojuma teritorijas apkārtnē atrodas izstrādātas, izstrādes procesā esošas un nerekultivētas ieguves vietas. Plānotā detālplānojuma teritorijas izmantošana ir derīgā izrakteņa smilts un mālsmilts ieguve atradnē "Dzilnas".

Īstenojot detālplānojumu, tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis darbības vietā, atradnē "Dzilnas" tiks izmainīts teritorijas reljefs un ainava. Ņemot vērā to, ka paredzētā darbība detālplānojuma teritorijā saistīta ar ilgstošu un summāri apjomīgu neatjaunojamu zemes dziļu resursu ieguvi, ietekme attiecībā uz dabas resursu izmantošanu būs pastāvīga un relatīvi ilgstoša, sekas neatgriezeniskas – konkrētajā atradnē atrodošais smilts un mālsmilts materiāls tiks iesaistīts tautsaimniecībā.

Īstenojot detālplānojuma teritorijā plānoto darbību jāpievērš pastiprināta uzmanība, lai nepasliktinātu gan detālplānojuma teritorijā esošo vides stāvokli, gan netālu esošo viensētu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Veicot plānoto darbību detālplānojuma teritorijā iespējamās šādas potenciālas ietekmes:

- 1) ietekme uz gaisa kvalitāti (galvenokārt putekļu veidā);
- 2) palielināts trokšņa piesārņojums (smagais autotransports, atsevišķas ieguvē izmantotās tehnikas to darbības laikā);
- 3) palielināta transporta intensitāte pa apkārtējiem ceļiem;
- 4) ainavas izmaiņas;
- 5) ietekme uz tuvākajām viensētām.

Ietekmi uz vidi iespējams samazināt, atradnes izstrādes laikā ievērojot drošības un vides aizsardzības prasības, kā arī savlaicīgi veicot rekultivācijas darbus, veicot tādas ietekmi uz vidi mazinošus pasākumus kā putekļu lokalizāciju, trokšņa normatīvu ievērošanu. Priekšnosacījums detālplānojuma teritorijas attīstībai konkrētas paredzētās darbības īstenošanai ir arī vides aizsardzības jautājumu risināšana, kas nepieciešama, ņemot vērā plānoto teritorijas izmantošanas veidu.

6.1.Vides troksnis

Detalizēts trokšņa novērtējums un vides trokšņa ietekme uz apkārtējo teritoriju skatāms detālplānojuma sējumā Paskaidrojuma raksts 2.8.apakšnodaļā Paredzētās darbības ietekmes uz vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitātes ietekmes zona, risinājumi ietekmes mazināšanai vai novēršanai. Ietekme no detālplānojuma teritorijā plānotās teritorijas izmantošanas un summāra ietekme no blakus esošām atradnēm, ja vienlaicīgi notiek ieguves darbi (tehnikas radītais troksnis) un iegūtā materiāla transportēšana.

6.2. Ietekme uz gaisa kvalitāti

Derīgo izrakteņu izstrādes laukumā gaisa piesārņojums - putekļi (daļiņas PM_{10} un $PM_{2,5}$) - galvenokārt veidosies no autotransporta kustības pa atradnes un piebraucamo ceļu. Ieguves procesos iesaistītā tehnika radīs piesārņojošo vielu emisijas (CO , SO_2 , NO_x , PM) derīgā materiāla ieguves un transportēšanas laikā. Visi avoti ir uzskatāmi par neorganizētiem piesārņojuma avotiem. Derīgā izrakteņa ieguves procesā tiek paredzēts izmantot rūpnieciski izgatavotas iekārtas un transportēšanas tehnikas vienības, kas aprīkotas ar dīzeļdzinējiem vai elektrodzinējiem. Ieguvē netiek paredzēts izmantot transporta tehnikas vienības, kuru izplūdes gāzu emisijas ir lielākas par izgatavotājrūpnīcas noteiktām un noteiktā kārtībā sertificētām emisiju normām. Putekļu mazināšanai sausajā laikā plānots mitrināt nobrauktuvi jeb pievedceļu un karjera ceļus. Transporta līdzekļu kravas transportēšanas laikā tiks apsegtas. Nav paredzēta piesārņojošo vielu emisija ūdenī un augsnē.

Derīgo izrakteņu ieguves laikā plānoti šādi putekļu emisiju samazinošie pasākumi:

- iekšējo ceļu laistīšana sausā laikā, lai mazinātu to putēšanu;
- piebraucamo ceļu laistīšana vai apstrāde ar pretputekļu materiāliem, ja šādus nosacījumus izvirzīs pašvaldība, izsniedzot bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju;
- materiāla izstrāde pēc pieprasījuma, samazinot laiku starp materiāla atdalīšanu no dabiskās iegulas un izvešanu no atradnes jeb piegādes klientam, jo materiāls tiks iegūts dabiski mitrā veidā, kas neput, līdz ar to mazinot putekļu izplatību;
- netiešs izmešu samazināšanas pasākums ir ekonomiski pamatota derīgo izrakteņu atradnes izstrāde, izmantojot pēc iespējas efektīvāk transportlīdzekļus un iegūstot materiālu tādā apjomā, kāds ir pieprasījums un neveidojot nesamērīgi lielas gatavā materiāla krautnes.

Iekārtām, kuras izmantos, iegūstot derīgo materiālu, jāatbilst MK 23.04.2002. noteikumos Nr.163 "Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām".

Operatora radītais gaisa piesārņojums nedrīkst pārsniegt normatīvajos aktos noteiktās piesārņojošo vielu robežvērtības. Turklāt, ja atradnes izstrādes laikā tiek saņemtas iedzīvotāju sūdzības, tad operatoram ir pienākums veikt pasākumus, lai mazinātu gaisa piesārņojumu. Pasākumi gaisa piesārņojuma samazināšanai var būt, piemēram, noteikts laika periods, kad nedrīkst iegūt derīgos izrakteņus, saīsināts atradnes darba laiks, ceļu un bērtņu laistīšana sausā un karstā laikā u.c.

Ietekme no detālplānojuma teritorijā plānotās teritorijas izmantošanas un summāra ietekme no blakus esošām atradnēm, ja vienlaicīgi notiek ieguves darbi, svarīgi ietekmes mazināšanai ievērot plānotos pasākumus putekļu emisiju mazināšanai un ievērot atļaujas un tehnisko noteikumu prasības.

6.3. Ietekme no transporta

Derīgo izrakteņu transportēšanai tiks izmantoti esošie ceļi. Detalizēts transporta infrastruktūras un transporta organizācijas apraksts skatāms detālplānojuma sējuma Paskaidrojuma raksts 2.5.apakšnodaļā. Detālplānojuma teritorijā radītās transporta plūsmas

netiks virzītas caur dzīvojamās apbūves teritorijām, kur ir grants seguma ceļš. Iespējamā ietekme vērtējama kā nenozīmīga.

6.4. Ietekme uz hidroģeoloģiskajiem apstākļiem

Derīgo izrakteņu ieguves atradnē “Dzilnas” ir paredzēti ieguves darbi virs gruntsūdens līmeņa. Netiek paredzēta gruntsūdens līmeņa pazemināšana. Valsts vides dienesta ieskatā, veicot ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu, hidroģeoloģiskajiem apstākļiem nevajadzētu būtiski izmainīties derīgo izrakteņu ieguves rezultātā atradnē, tāpat nevajadzētu veidoties depresijas piltuvei un nav paredzams apkārtējo viensētu ūdensapgādes sistēmu apdraudējums. \

Atradnei tuvākās dabiskās ūdensteces ir Ogres upe - tuvākā atradnes mala atrodas apmēram 3.2 km uz Z no Ogres upes, un nepastāv iespējami atradnes teritorijas savienojumi ar kādu ūdensteci vai ūdenstilpni. Tuvākā pastāvīgā ūdenskrātuve ir dīķis atradnes “Viesturi” D daļā – 300 m uz D no atradnes, 3 km rādiusā nav dabisku ūdenstilpņu. Šobrīd atradnes laukumā nav ticis fiksētais pazemes ūdens līmenis, kas, visticamāk, barojas no virszemes noteces, ir izvietots dziļāk par 15 m un derīgo krājumu iegulas apakšējā robeža izvietota virs pazemes ūdens horizonta. Ģeoloģiskās izpētes laikā pazemes ūdens līmenis netika konstatēts, bet, paredzams, ka ūdens līmenis ir bezspiediena, un nav paredzams, ka tas traucēs ieguves darbu veikšanu. Ņemot vērā, ka ūdens līmenis netiks pazemināts un ieguves darbi zem pazemes ūdens horizonta netiks veikti – nav arī sagaidāms, ka ieguves darbi radīs ietekmi uz apkārtējās teritorijas hidroģeoloģisko režīmu.

6.5. Ietekme uz dabas vērtībām

Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” iekļauto informāciju (skatīts 15.06.2025.) detālplānojuma teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, tajā nav reģistrēti īpaši aizsargājami biotopi un sugas.

Tuvākais aizsargājamais biotops 91E0 Aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži), atrodas apmēram 600m uz DA no detālplānojuma teritorijas zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0016 meža zemē. Biotops tieši nerobežojas ar smilts un mālsmilts atradnes “Dzilnas” teritoriju. Detālplānojuma risinājumi, kas saistīti ar smilts un mālsmilts “Dzilnas” novietojuma un darbības pamatojumu, neradīs nelabvēlīgu ietekmi uz aizsargājamo biotopu. Pasākumi ietekmes uz biotopu mazināšanai nav nepieciešami.

Detālplānojuma teritorijai tuvākā aizsargājamā putnu suga Sila cīrulis (*Lullula arborea*) un Niedru lija (*Circus aeruginosus*) īpatņi novēroti piegulošajā īpašumā “Kļavkalni” ar kadastra Nr.7468 008 0018. Ņemot vērā, ka īpašumā novēroti tikai šīs sugas īpatņi, bet nav informācija par putnu ligzdošanu, kā arī ņemot vērā attālumu, no atradnes “Dzilnas” secināms, ka tas ir pietiekams un paredzētajai darbībai nebūs ietekmes uz aizsargājamo putnu sugu.

6.6. Ietekme uz ainavu

Detalizēts ainavas raksturojums un ietekme uz ainavu novērtējums skatāms detālplānojuma sējumā Paskaidrojuma raksts 2.8.apakšnodaļā Paredzētās darbības ietekmes uz vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitātes ietekmes zona, risinājumi ietekmes mazināšanai vai novēršanai.

Izvērtējot ainavu vizuālo pārskatāmību un esošo struktūru tika secināts, ka nozīmīgākie elementi, kas pašreizējā situācijā aizkavē ainavu izmaiņu redzamību un negatīvās ietekmes ir teritorijas novietojums reljefā. Rekultivācijas plānā, ņemot vērā šajā novērtējumā apskatītos aspektus, lai mazinātu iespējamo negatīvo ieguves darbu ietekmi uz apkārtējās teritorijas ainaviskajām vērtībām, un pēc rekultivācijas pabeigšanas nodrošinātu teritorijas iekļaušanos kopējā dabisko ainavisko elementu struktūrā, ieteicams rekultivācijas darbu projektā paredzēt šādus pasākumus:

- 1) visās atkāpēs, gar ieguves laukuma ārējām robežām, atradnes izstrādes darbu laikā jāatstāj esošie koki un krūmāji, lai mazinātu ieguves laukumu redzamību atradnes iecirkņa izstrādes laikā, ja tādi dabā konstatēti;
- 3) pēc iespējas jāsamazina transformējamo zemju platības – segkārtas un derīgā materiāla krautnes jāveido tikai ieguves laukuma robežās, vai ārpus īpašuma, piemēram īpašumā “Viesturi”, kurā ir esoša derīgo izrakteņu ieguves vieta, pirms rekultivācijas darbu pabeigšanas īpašumā esošajā atradnes daļā;
- 4) Nav ieteicams veikt materiāla apstrādi vai pārstrādi īpašuma robežās.
- 5) Izstrādājot rekultivācijas projektu, jāizvērtē iespējas veikt koku vai krūmu stādījumus gar īpašuma Z daļu, lai mazinātu redzamību no autoceļa ar kadastra Nr. 74680080181001 un rietumu nogāzi
- 7) Ieteicamais atradnes rekultivācijas veids – pļavu un dabisko zālāju atjaunošana (sēšana) visās virsūdens nogāzēs un virsūdens izstrādes virsmās
- 8) Atradnes rekultivācijas darbos jāparedz visu segkārtas un cita materiāla krautņu nolīdzināšana vai izvešana. Īpašuma robežās nav pieļaujama krautņu atstāšana.

Veicot iepriekš minētos pasākumus, lielākā daļa ieguves laukuma tiks atgriezts dabiskajā ainavas struktūrā, veidojot pļavas teritoriju Licences laukuma rietumu daļā, bet koku stādījumi gar ieguves laukuma perimetru radīs vienotu skatu afr pārējo teritoriju. Dabiskajai veģetācijai atjaunojoties un nostiprinoties, izstrādātā ieguves daļa “saplūdīs” ar blakus esošo dabisko pļavu, veidojot jaunu ainavas mozaīkveida elementu.

6.7. Summārās ietekmes

Apkārt detālplānojuma teritorijai atrodas lauksaimniecībā izmantojamas zemes ar meža puduriem un smilts ieguves atradņu teritorijas (2. attēls), kur gan notiek ieguve, gan arī nenotiek ieguve (daļēji izstrādāti, nerekultivēti karjeri).

Detālplānojuma teritorijā ietilpstošās zemes vienībā kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 atrodas tikai smilts un mālsmilts atradne “Dzilnas” (B17662), kurā derīgā izrakteņa ieguve nav uzsākta.

Netālu no atradnes “Dzilnas” D virzienā, tā robežojas ar esošo SIA “Geotech” 2009. gadā izpētītā smilts un mālsmilts atradne “Viesturi” (B2571) (zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0063), skatīt 2. attēlu. Atradnē tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve, un daļēji veikta atradnes D robežas rekultivācija. Atradnes platība – 9.529 ha. Fiziskai personai izsniegtās Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas Nr.1 termiņš beidzas 31.12.2040.

Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam atradnes teritorijai un piegulošajai teritorijai plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir noteikta Ražošanas objektu apbūves teritorija (R).

Netālu no atradnes “Dzilnas” D virzienā, apmēram 130m, atrodas AS “Ceļuprojekts” 2017. gadā izpētītā smilts atradne “Rijnieki” (B2938) (zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0001), skatīt 2. attēlu. Atradnē tiek veikta derīgo izrakteņu ieguve. Atradnes platība – 93.967 ha. SIA “TILBE” izsniegtā Bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas Nr.4 termiņš beidzas 09.07.2042. Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam atradnes teritorijai un piegulošajai teritorijai plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir noteikta Ražošanas objektu apbūves teritorija (R).

Z virzienā no atradnes “Dzilnas”, otrā pusē aiz pašvaldības ceļa atrodas smilts atradne “Zādzene” (B1643), kur ieguves atļauja bija izsniegta SIA “GAMMA”, ar atļaujas derīguma termiņu līdz 09.11.2020. (zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0112 un 7468 008 0113), atradnē derīgā izrakteņa ieguve nenotiek no 2017.gada un atradnes teritorija nav rekultivēta, lai gan daļēji teritorija ir renaturalizēta. Atradnes kopējā platība – 8.783 ha (2. attēls). Saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam atradnes teritorijai un piegulošajai teritorijai plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir noteikta Lauksaimniecības teritorija (L) un Zaļā teritorija (Z).

Nemot vērā darbības atrašanās vietu un tuvākajā apkārtnē notiekošo saimniecisko darbību ir secināms, ka konkrētajā apkaimē notiek un notiks derīgo izrakteņu ieguve >5 ha platībā.

Pastāv varbūtējas summārās ietekmes:

1. uz gaisa kvalitāti – ja vienlaicīgi tiktu veikti ieguves darbi visās apkārtējās atradnēs, tad palielinātos kopējais summārais emisiju un putekļu daudzums (emisijas avoti, transporta emisijas), bet nav paredzama gaisa kvalitātes būtiska pasliktināšanās, salīdzinot ar esošo situāciju, pieņemot, ka derīgo izrakteņu ieguves procesā tiktu pielietoti mūsdienīgi tehnoloģiski risinājumi darbības nodrošināšanai un netiks pārsniegti normatīvajos aktos noteiktie piesārņojošo vielu robežlielumi, kā arī tas, ka ieguves darbi visās atradnēs nenotiek vienlaicīgi arī līdz šim. Turklāt jāņem vērā, ka summārās ietekmes faktiski nemainīsies, vērtējot pret šī brīža situāciju, jo atradnēs “Viesturi” un “Dzilnas” ieguves darbus veiks saistītas juridiskās un fiziskās personas, līdz ar to daļa ieguves darbu, kas šobrīd tiek veikti atradnē “Viesturi”, tiks pārcelti uz atradni “Dzilnas”, nodrošinot, ka ieguves darbi tāpat kā līdz šim vienlaikus tiek veikti divās atradnēs. Atradnēs “Zādzene” derīgo izrakteņu ieguve jau ir veikta un nav zināms, kad ieguvi varētu atsākti;
2. uz troksni – ja vienlaicīgi tiktu veikti ieguves darbi visās apkārtējās atradnēs, tad palielinātos kopējais summārais emisiju daudzums no paredzamajiem trokšņa avotiem derīgo izrakteņu ieguves procesa un transportēšanas laikā. Skatīt iepriekš minētos apsvērumus, kas apliecina, ka faktiski summārās ietekmes arī uz vides troksni neveidosies vairāk kā šobrīd, kad vienlaikus tiek izstrādātas atradnes “Viesturi” un “Rijnieki”.

Izvērtējot minētās ietekmes, secināms, ka īstenojot detālplānojuma teritorijā plānoto saimniecisko darbību, nebūtiski tiks ietekmēta vides kvalitāte. Uzskatāms, ka tiks ievērotas vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, pašvaldības saistošie noteikumi, ieviesti labākie

tehnoloģiskie risinājumi un pasākumi plānotās saimnieciskās darbības negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanai, kas būtiski samazinās ietekmi uz vides kvalitāti.

7. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU DETĀLPLĀNOJUMA UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI

- 1) Pirms derīgo izrakteņu ieguves smilts un mālsmilts atradnē "Dzilnas" tiks izstrādās derīgo izrakteņu ieguves projekts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
- 2) Izvēlēta transporta plūsmas organizācija, kas mazāk ietekmēs tuvāko apdzīvoto viensētu un tā tiks virzīta pa esošo pašvaldības autoceļu īpašumā "Viesturi". Detālplānojumā noteikta un attēlota ekspluatācijas aizsargjosla gar pašvaldības ceļu, kurā netiek plānota derīgo izrakteņu ieguve. Pašvaldības ceļa ekspluatācijas noteikumi tiks noteikti pašvaldības izdotajā atļaujā, kā arī ievērojot Ogres novada pašvaldības saistošo noteikumu Nr. SN16/2012.
- 3) Gar atradnes "Dzilnas" izstrādes laukuma malām no noņemtās augsnes un citas segkārtas veidos uzbērumu (aizsargvalni) Z, R un A virzienā, tā augstumu, platumu un novietojumu precizēs derīgo izrakteņu ieguves projektā. Risinājums mazinās vides trokšņa ietekmi un kalpos kā skata barjera.
- 4) Veidojot augsnes valni pa atradnes "Dzilnas" perimetru, vaļņa nogāzes slīpuma sākums nevar atrasties tuvāk par 10 m no blakus esošās zemes vienības robežas, izņemot gadījumu, ja ir saņemts blakus esošās zemes vienības īpašnieka saskaņojums.
- 5) Veiks detālplānojuma teritorijā iekšējo ceļu un ieguves vietas atputeķļošanas pasākumus atbilstoši nepieciešamībai.
- 6) Pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas saskaņā ar derīgo izrakteņu ieguves projektu un normatīvajiem aktiem veiks atradnes rekultivāciju.
- 7) Ja tiks saņemtas pamatotas iedzīvotāju sūdzības, atradnes operators nodrošinās sūdzību pārbaudi un reaģēs, lai novērstu ietekmi uz blakus esošo nekustamo īpašumu izmantošanu un dzīves vides kvalitāti.

8. ĪSS IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Detālplānojums ir detalizēts Ogres novada pašvaldības teritorijas daļas plānojums konkrētā zemes vienībā, kas izstrādāts, lai izpildītu Ogres novada saistošo noteikumu Nr. SN16/2012 prasības, noteiktu prasības zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 izmantošanai, kā arī precizētu aprobežojumus.

2024.gada 11.jūnijā Ogres novada pašvaldībā tika iesniegts SIA "DM Sand" iesniegums, kurā lūgts atļaut uzsākt detālplānojuma izstrādi nekustamā īpašuma "Dzilnas", Madlienā pag., Ogres nov., kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajai zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048, lai pamatotu derīgo izrakteņu (smilts un mālsmilts) ieguvu atradnē "Dzilnas" 5.345 ha (A kategorijas laukuma platībā). Derīgo izrakteņu ieguvei ir izdots derīgo izrakteņu ieguves limits (derīgs no 2024. gada 18. aprīļa līdz 2035. gada 12. septembrim) un derīgo izrakteņu (izņemot pazemes ūdeņus) atradnes pase (derīgs no 2024. gada 18. aprīļa līdz 2035. gada 12. septembrim). Limitā un pasē noteikti smilts ieguves apjomi

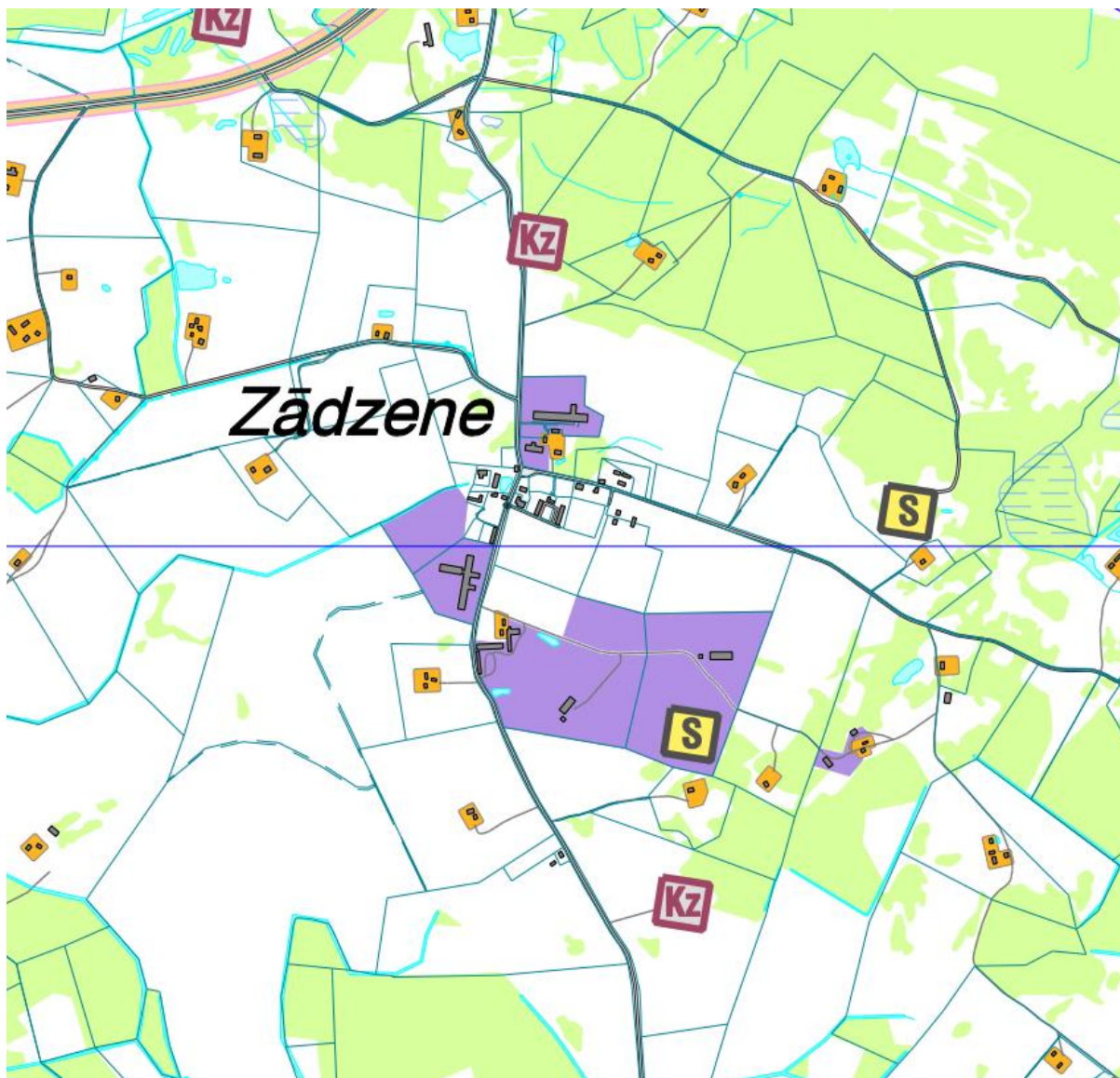
505.42 tūkst.m³ un smilts ieguves apjomi 153.05 tūkst.m³. Pasē visi derīgo izrakteņu krājumi aprēķināti virs pazemes ūdens līmeņa. Atradnes laukums izpētīts 2024.gadā, kad izpētes darbus veica SIA "Terra projekti", pamatojoties uz Valsts Vides dienesta 2024.gada 3.janvārī izsniegto zemes dzīļu izmantošanas licenci Nr.AP24ZD0005.

Detālplānojums tiek izstrādāts ar mērķi pamatot derīgo izrakteņu ieguvi nekustamā īpašumā "Dzilnas", Madlienas pag., Ogres nov., kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048.

Alternatīvas risinājums paredzētās darbības vietai jeb detālplānojuma teritorijai netiek noteikts, kas izskaidrojams ar detālplānojuma ierosinātāja nomas tiesībām uz konkrēto nekustamo īpašumu un pieejamo informāciju par derīgo izrakteņu esamību šajā nekustamajā īpašumā. Plānotā derīgo izrakteņu ieguves vieta atbilst Ogres novada teritorijas plānojumā noteiktajai funkcionālajai zonai un citiem nosacījumiem.

Kas attiecas uz plānotās darbības izmantojamo tehnoloģiju veidu alternatīvām, tas nav detālplānojuma izstrādes darba uzdevums, risināms derīgo izrakteņu ieguves projektā.

Detālplānojums attiecībā uz funkcionālo zonējumu jeb plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanas veidu maiņu neparedz alternatīvas, jo ar detālplānojumu nedrīkst mainīt teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonējumu. Detālplānojuma risinājumi precizē konkrētus teritorijas izmantošanas veidus plānotās derīgo izrakteņu ieguves atradnes "Dzilnas" vietā, pārējā detālplānojuma teritorijā tiek saglabāta Ogres novada teritorijas plānojumā noteiktā teritorijas izmantošana (3.attēls). Konkrēti plānotās derīgo izrakteņu ieguves vietas funkcionālais zonējums ir Lauksaimniecības teritorija (L), kurā bez derīgo izrakteņu ieguves (karjeri), ja to pamato ar detālplānojumu, ir atļauti vēl arī šādi teritorijas izmantošanas veidi, kas nav pretrunā MK 30.04.2013. noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" - lauksaimnieciskās produkcijas audzēšana, apstrāde un uzglabāšana; mežsaimniecība; viensēta; esošs daudzdzīvokļu nams; mazdārziņš; viesu māja, kempings, motelis, kokapstrādes uzņēmums, tehniskās apkopes serviss, sporta bāze; tirdzniecības un pakalpojumu objekts, degvielas uzpildes stacija; inženiertehnisko komunikāciju objekts; vieglās un vispārīgās ražošanas uzņēmums, noliktava, vairumtirdzniecības iestāde un lauksaimniecības zemju teritorijās atļauta citu, apbūves noteikumos neminētu ar atpūtu, tūrisma un sportu saistītu kompleksu objektu būvniecība, veicot ieceres publisko apspriešanu un ja tas nenonāk pretrunā ar vides aizsardzības prasībām, nepieciešamības gadījumā to paredz atsevišķā zemes vienībā, izstrādājot detālplānojumu. Kā papildizmantošana atļauts dzīvoklis, privāts mājas bērnudārzs, atklāta uzglabāšana un pansija. Jāatzīmē, ka 2023. gada 30.novembrī Ogres novada pašvaldība ir pieņēmusi lēmumu "Par Ogres novada teritorijas plānojuma un tematisko plānojumu izstrādes uzsākšanu" (protokols Nr.19, 20.)

3. attēls. Detālpārplānojuma teritorijā un apkārtnē teritorijas Ogres novada teritorijas plānojumā⁵

⁵ Attēla izveidē izmantota Ogres novada teritorijas plānojuma 2012. - 2024. gadam Grafiskās daļas karte "Ogres novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana"

Detālplānojuma risinājumi paredz atradnes rekultivācijas veidu, nosakot teritorijas izmantošanas veidu – lauksaimnieciskā izmantošana, kas ir atļauta Lauksaimniecības teritorijā (L) kā teritorijas izmantošanas veids.

Transporta infrastruktūras izmantošanas ziņā jeb transporta plūsmas izstrādē ir identificējami alternatīvie risinājumi.

Kā alternatīva plānotajai darbībai vai citai detālplānojuma teritorijā atļautajai teritorijas izmantošanai, ir arī "0" alternatīva, kad netiek īstenota paredzētā darbība, kas saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvī, bet tiek saglabāta esošā teritorijas izmantošana un saglabājas esošais vides stāvoklis, kuru var ietekmēt un mainīt saimnieciskās darbības no apkārtējām teritorijām.

Derīgo izrakteņu transportēšanas jeb transporta infrastruktūras alternatīvas

Derīgo izrakteņu ieguves vietas ekspluatācijai piekļūšana iespējama izmantojot esošos ceļus.

Detālplānojuma izstrādes ietvaros tika izvērtēti vairāki transportēšanas ceļi, ņemot vērā esošo transporta infrastruktūru:

- 1.alternatīva – sākotnēji detālplānojuma ierosinātājs bija plānojis materiāla izvešanai paredzēt izmantot nekustamā īpašuma "Dzilnas" R daļā esošo piebraucamo ceļu, kas pēc apmēram 30m m savieno atradni ar pašvaldības grants seguma autoceļu P32 – Zādzene. Šis variants detālplānojuma risinājumā nav iekļauts, jo būtu prognozējama salīdzinoši lielāka ietekme uz apdzīvoto viensētu "Dzilnas" un citām tuvumā esošajām viensētām.
- 2. alternatīva - iegūtā materiāla izvešanai paredzēts izmantot detālplānojuma teritorijai D pusē esošo grants seguma pašvaldības ceļu "B9-Ozolkalns-B15", kas pēc ~470 m pievienojas pašvaldības autoceļam B9 "V972 – Dzintari" ar grants segumu, piekļuvi organizējot caur atradni "Viesturi" un, kas tiek izmantots arī šobrīd atradnes "Viesturi" un "Rijnieki" izstrādei. Detālplānojumā pašvaldības ceļam tiek noteikta un attēlota ekspluatācijas aizsargjosla – 30 m. Esošā pašvaldības ceļa tehniskais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs plānotās darbības veikšanai, ceļa segums - grants. Ogres novada pašvaldības 2012. gada 21. jūnija saistošo noteikumu Nr.16/2012 "Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" 152. punkts nosaka, ka pirms karjera ekspluatācijas uzsākšanas zemes vienības īpašnieks (vai persona, ar kuru zemes gabala īpašnieks noslēdzis līgumu par karjera ekspluatāciju) slēdz līgumu ar novada pašvaldību, vienojoties par derīgo izrakteņu ieguves apjomu un ieguves laiku, transportēšanas ceļiem un kārtību, kādā notiks šo ceļu uzturēšana un atjaunošana.

9. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

9.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām un Kioto protokols

Konvencijas un uz tās pamata pieņemtā Kioto protokola mērķis ir normalizēt siltumnīcas gāzu daudzumu atmosfērā, nosakot gan vispārīgus pamatprincipus (konvencija), gan saistošos siltumnīcas gāzu emisiju samazināšanas apjomus (protokols).

Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro

Konvencijas uzstādījumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana, godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, kā arī atbilstošu finansēšanu. Konvencijas prasības ietvertas likumos "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un "Sugu un biotopu aizsardzības likumā".

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Berne

Mērķi - aizsargāt savvaļas floru, faunu, to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī sekmēt šo sadarbību. Tiek uzsvērta īpaša uzmanība apdraudētajām un izzūdošajām sugām (t.sk. migrējošajām sugām). Konvencijas prasības ietvertas Latvijas normatīvajos aktos —likums "Par sugu un biotopu aizsardzību", 14.11.2000.MK noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", 18.12.2012.MK noteikumi Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu", 28.05.2002. MK noteikumi Nr.199 "Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā".

Eiropas ainavu konvencija, Florence

Mērķis - veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību, plānošanu un veidot sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija, Parīze Mērķis ir apkopot informāciju un aizsargāt vietas, kam ir īpaši liela kultūras vai dabas vērtība visas cilvēces mantojumā. UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļautās gan vietējā, gan starptautiskā mērogā vērtīgas vietas ar īpaši izcilu vērtību.

EIROPAS SAVIENĪBAS (ES) DIREKTĪVAS:

ES PADOMES DIREKTĪVA 92/43/EEK "Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību" jeb BIOTOPU DIREKTĪVA aizsargā augus, dzīvniekus, biotopus, un nodala īpaši aizsargājamus dabas apgabalus, veidojot aizsargājamo dabas teritoriju tīklu Natura 2000, kas izveidots dabas daudzveidības aizsardzībai.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 200/60/EK Ūdeņu struktūrdirektīvas (23.10.2000.) mērķi ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli, veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.

ES PADOMES DIREKTĪVA 79/409/EEK "Par savvaļas putnu aizsardzību jeb Putnu direktīva" (02.04.1979.) aizliedz darbības, kas apdraud putnus (tīši nonāvēt vai sagūstīt putnus, iznīcināt to ligzdas, iegūt putnu olas). Atsevišķām darbībām ir atsevišķi izņēmumi (tirdzniecība ar dzīvjiem vai mirušiem putniem, medības, kas tiek atļauti dalībvalstīm, vienojoties ar Eiropas Komisiju).

ES PADOMES DIREKTĪVA 2010/75/EEK "Par rūpnieciskajām emisijām" (24.11.2010.) nosaka prasības rūpnieciskajām darbībām, paredzot īpašus noteikumus kurināmā un atkritumu sadedzināšanas iekārtām. Dalībvalstīm ir jāveic pamata un preventīvie pasākumi, lai iekārtās nerodas būtisks piesārņojums vai jāveic pasākumi tā novēršanai, izmantojot tehniski labākos pieejamos risinājumus

9.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvija2030)

Augstākais plānošanas dokuments, kurā kā viena no prioritātēm ir "Daba kā nākotnes kapitāls". Tiek izvirzīts mērķis Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Latvija2030 tiek analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

Latvijas vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Lokālpārvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kura izstrādē jāņem vērā attiecināmo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības, kas regulē teritoriju attīstības plānošanu, atļauto izmantošanu un apbūvi, kā arī normatīvos aktus, kas regulē saimnieciskās darbības veidus, kas plānotas lokālpārvaldības teritorijā.

Latvijas nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam (NAP2027)

NAP2027 ir galvenais vidēja termiņa valsts attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Tas ir Latvija2030 rīcības plāns, kurā nosaka valsts attīstības prioritātes, mērķus un investīciju virzienus, plānotās reformas un politikas izmaiņas periodam no 2021. gada līdz 2027.gadam.

NAP2027 vadmotīvs ir "Paradumu maiņa – ceļš uz attīstību!". NAP2027 ir noteikti četri stratēģiskie mērķi: 1) produktivitāte un ienākumi, 2) vienlīdzīgas iespējas, 3) sociālā uzticēšanās un 4) reģionālā attīstība. NAP2027 stratēģiskie mērķi tiek īstenoti caur sešām prioritātēm un tām pakārtotajiem rīcību virzieniem un uzdevumiem.

NAP2027 noteikts mērķis - Zemes dzīļu resursu apzināšana, izpēte, apsaimniekošanas plānošana vietējo resursu ilgtspējīgai izmantošanai un pārvaldība.

Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam (VPP2027)

Politikas plānošanas periodā no 2021. gada līdz 2027. gadam vides politikas mērķi nacionālajā līmenī ir pakārtoti Latvija2030 un NAP2027 (rīcības virziens "Daba un vide – "Zaļais kurss") ieviešanai.

VPP2027 **politikas mērķi** izriet no NAP2027 stratēģiskajiem mērķiem un vides aizsardzības prioritātēm periodam līdz pat 2030. gadam, bet klimata jomā līdz pat 2050. gadam, tie ir:

- 1) virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- 2) veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- 3) saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;

4) samazināt piesārņojumu.

Vides politikas efektivitātes paaugstināšanai VPP2027 tiek izvirzīti 30 apakšmērķi.

VPP2027 vides politikas jomas:

- vides pārvaldības pamatsistēma (horizontālie jautājumi)
- valsts vides monitorings (Vides monitoringa programma 2021. - 2026. gadam)
- klimata pārmaiņas
- resursu efektīva izmantošana un aprites ekonomika, attiecas uz resursu efektīvu izmantošanu aprites ekonomikas principu ieviešanas kontekstā, aptverot ilgtspējīgu atkritumu un notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu, kā arī zemes dziļu izmantošanu. Apakšmērķis 4.2.: Veicināt ilgtspējīgu zemes dziļu resursu ieguvu un izmantošanu.
- gaisa kvalitāte un vides troksnis
- bioloģiskā daudzveidība
- ūdens pārvaldība un apsaimniekošana
- ražošanas un ķīmisko vielu pārvaldība
- radiācijas drošība

VPP27 ir noteikti šādi rīcības virzieni attiecībā uz zemes dziļu izmantošanu:

5. Rīcības virziens: Derīgo izrakteņu izmantošana aprites ekonomikas kontekstā un materiālu racionāla izmantošana
6. Rīcības virziens: Degradēto derīgo izrakteņu ieguves vietu rekultivācija
7. Rīcības virziens: Nodrošināt lēmumu pieņemējus ar aktuālu ģeoloģisko informāciju
8. Rīcības virziens: Efektīva zemes dziļu izmantošanas procesa nodrošināšana

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma

Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas uzdevums Latvijā ir veicināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu vienlaikus aizsargājot dabu, vadīt dabas aizsardzības darbu no valdības līmeņa līdz pašvaldībām un iedzīvotājiem, kuru dzīvesveids ir cieši saistīts ar dabu, nodrošināt Latvijas starptautisko saistību izpildi, palīdzēt ārvalstu un vietējiem uzņēmējiem saskatīt prioritātes investīcijām un tehniskās palīdzības projektiem.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas stratēģiskie mērķi:

1. Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
2. Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
3. Saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību
4. Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
5. Nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

10. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Nemot vērā, ka detālplānojuma teritorija neatrodas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000), kā arī to, ka teritorijā neatrodas aizsargājamās sugas un biotopi, kompensēšanas pasākumi detālplānojuma teritorijas SIVN netiek paredzēti.

11. DETĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Detālplānojuma teritorija atrodas Latvijas Republikas vidus daļā, nerobežojas ar kaimiņvalstīm, īstenojot detālplānojumu un veicot teritorijā paredzēto darbību, pārrobežu ietekme nav iespējama.

12. PAREDZĒTIE PASĀKUMI DETĀLPLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

MK 23.03.2004. noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" nosaka nepieciešamību veikt lokālplānojuma īstenošanas monitoringu.

Lai konstatētu detālplānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Ogres novada pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz vienu reizi plānošanas periodā jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Enerģētikas un vides aģentūrā. Vadoties no labas pārvaldības prakses un lietderības apsvērumiem, Aģentūra rekomendē pašvaldībai izvērtēt iespējas šo monitoringa ziņojumu apvienot ar plašākas apkārtnes teritorijas plānošanas monitoringu un/vai Ogres novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringu.

Detālplānojuma īstenošanas monitoringa ziņojumu, vēlams, izstrādāt, ņemot vērā Biroja ieteicamos metodiskos norādījumus, ziņojuma formu un ņemot vērā indikatorus (1.tabula), kas atvieglos plānošanas dokumenta ietekmes uz apkārtējo vidi izvērtēšanu.

1.tabula. Indikatori detālplānojuma monitoringa ziņojuma izstrādei, ņemot vērā detālplānojuma teritoriju un tajā atļauto izmantošanu

Vides aspekts	Indikatori
Vides troksnis	- iedzīvotāju iesniegumi un ziņojumi par radīto vides troksni (pašvaldības dati, vides institūciju dati) - veiktie vides trokšņa mērījumi (uzņēmuma dati) - īstenotie prettrokšņa pasākumi (uzņēmuma dati)
Gaisa kvalitāte	- iedzīvotāju iesniegumi un ziņojumi par putekļiem (pašvaldības dati, vides institūciju dati) - limitētās un faktiskās emisijas uzskaitē vai aprēķini no detālplānojuma teritorijā perspektīvajiem emisiju avotiem (uzņēmuma dati) - īstenotie pasākumi putekļu izplatības mazināšanai (uzņēmuma dati)

KOPSAVILKUMS

Detālplānojuma izstrāde uzsākta saskaņā ar Ogres novada pašvaldības domes 27.06.2024. lēmumu (protokols Nr.10, 16.) "Par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu nekustamā īpašuma "Dzilnas", Madlienas pag., Ogres nov., kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajai zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048".

Energētikas un vides aģentūra 26.02.2025. pieņēma lēmumu Nr.10.2/7/2025 Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu. Detālplānojumam veikts stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – SIVN) un sagatavots Vides pārskats.

Detālplānojuma izstrādes mērķis ir pamatot derīgā izrakteņa ieguvī nekustamā īpašumā “Dzilnas”, Madlienas pagastā, Ogres novadā, kadastra numurs 7468 008 0048, sastāvā esošajā zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048, kur izpētīta derīgo izrakteņu — smilts un mālsmilts atradne “Dzilnas”, 5.345 ha platībā. Atradne “Dzilnas” izpētīta 2024. gadā, atradnē derīgā izrakteņa ieguve nav veikta.

Detālplānojuma teritorijas daļā atrodas smilts un mālsmilts atradne “Dzilnas”, kurai Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde ir veikusi paredzētās darbības sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu Nr. AP24SI0186 (20.05.2024.), kurā ietverts lēmums nepiemērot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru SIA “DM Sand” ierosinātajai darbībai – smilts un mālsmilts ieguves darbu veikšana atradnē “Dzilnas” īpašumā “Dzilnas” (zemes vienības kadastra apzīmējums 7468 008 0048), Madlienas pagastā, Ogres novadā. Valsts vides dienesta Atļauju pārvalde detālplānojuma teritorijā paredzētajai darbībai – smilts un mālsmilts ieguves darbu veikšanai atradnē “Dzilnas” ir iesniegusi Atteikumu Nr.AP24TA0792, kurā tehnisko noteikumu izsniegšana atteikta, jo teritorijā nav izstrādāts detālplānojums.

Atbilstoši Ogres novada pašvaldības 2012. gada 21. jūnija saistošo noteikumu Nr.16/2012 “Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”¹ (turpmāk – SN16/2012) 7. pielikumu “Ogres novada teritorijas atļautās un plānotās izmantošanas kartes” zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu 7468 008 0048 noteiktas šāda funkcionālā zona - Lauksaimniecības teritorija (L). Smilts un mālsmilts atradne “Dzilnas” atrodas funkcionālajā zonā Lauksaimniecības teritorija (L). SN16/2012 227.1.I apakšpunkts nosaka, ka funkcionālajā zonā Lauksaimniecības teritorija (L) ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām atļauta derīgo izrakteņu ieguve, ja to pamato ar detālplānojumu.

Detālplānojuma izstrāde veikta saskaņā ar MK 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”. Vides pārskata izstrāde veikta saskaņā ar MK 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Vides pārskatā apskatīts esošais vides stāvoklis detālplānojuma teritorijā un minētas iespējamās vides problēmas un ietekmes, kādas varētu rasties, īstenojot detālplānojuma teritorijā plānoto darbību, tās novērtējot detālplānojuma projekta redakcijas izstrādes posmā pieejamās informācijas ietvaros.

Secināts, ka no detālplānojuma risinājumiem tikai transporta infrastruktūras izmantošanas ziņā jeb transporta plūsmas izstrādē ir identificējami alternatīvie risinājumi.

Veicot plānoto darbību detālplānojuma teritorijā iespējamās šādas potenciālas ietekmes:

- 1) ietekme uz gaisa kvalitāti (galvenokārt putekļu veidā);
- 2) palielināts trokšņa piesārņojums (smagais autotransports, atsevišķas ieguvē izmantotās tehnikas to darbības laikā);
- 3) palielināta transporta intensitāte pa apkārtējiem ceļiem;
- 4) ainavas izmaiņas;

5) ietekme uz tuvākajām viensētām.

Ietekmi uz vidi iespējams samazināt, atradnes izstrādes laikā ievērojot drošības un vides aizsardzības prasības, kā arī savlaicīgi veicot rekultivācijas darbus, veicot tādas ietekmi uz vidi mazinošus pasākumus kā putekļu lokalizāciju, trokšņa normatīvu ievērošanu. Priekšnosacījums detālplānojuma teritorijas attīstībai konkrētas paredzētās darbības īstenošanai ir arī vides aizsardzības jautājumu risināšana, kas nepieciešama, ņemot vērā plānoto teritorijas izmantošanas veidu.

Detālplānojumā izstrādāti un noteikti risinājumi, lai novērstu vai samazinātu detālplānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.

Kompensēšanas pasākumi netiek paredzēti, jo detālplānojuma teritorija neatrodas Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000), kā arī teritorijā nav konstatēti aizsargājami biotopi un sugas.

No detālplānojuma teritorijā plānotās darbības īstenošanas nav iespējama pārrobežu ietekme, jo detālplānojuma teritorija atrodas Latvijas Republikas vidus daļā un nerobežojas ar citām valstīm.

Vides pārskatā noteikti monitoringa pasākumi, lai novērtētu detālplānojuma teritorijā paredzētās darbības īstenošanas ietekmi uz apkārtējo vidi.